

Úvod

Následující dokumenty – Bílá a Červená kniha, vznikly na přání prezidenta Šachového svazu Jana Lamsera.

Autory jsou Milan Šindelář, téměř nešachista, se zkušenostmi z produkce a fundraisingu a Jan Bartoš, FM, dlouholetý prvoligový kapitán, dosud zcela nedotčený svazovými záležitostmi.

Bílá kniha je koncipována tak, aby uvedla do problematiky i osoby, které o šachové komunitě nic netuší a zaznamenává číselné a informační ukazatele ŠS ČR k 30.3. 2012.

Červená kniha je určena především pro potřebu svazu.

Jednotlivé okruhy (kapitoly) formulované v Červené knize by měly být posouzeny a opřipomínkovány tzv „Radou moudrých“, složené z odborníků šachového i nešachového světa, poté konzultovány s veřejností a následně editovány do Černobílé knihy (ČBK): už bude dokument, který by měl být na základě doporučení VV ŠS odsouhlasen výroční konferencí ŠS jako závazná strategická směrnice.

Stagnující-klesající členská základna

Relativní výkonnostní zaostalost za světem

Mediální tma, PR tma

= pozor, máme v šachu vážný problém!!

Stav ŠSČR 2012

Šachový svaz měl v roce 1990 dle ústního podání 35.000 členů, patrně včetně Slovenska.

Z dohledatelných svazových zápisů bylo v roce **2002 - 12.993 členů**, v roce **2005 – 13.755**, dle online databáze k 28.2.2012 **11.267 a aktuálně k 30.6.2012 10.807 aktivních členů**. **Členská základna je tedy klesající**. Šachy, podobně jako některé jiné aktivity, ztratily komparativní výhodu diktatury.

V průběhu posledních 20-ti let šachy postupně vyklidily mediální prostor (šachové hlídky v novinách apod).

Oba hráči přinejmenším světové padesátky jsou jako potenciální mediální ikony velice málo využiti.

Šachová komunita je natolik pohlcena vnitřní organizací, že chápe vlastní stav jako uspokojivý.

Její komerční potenciál není nikterak uchopen.

Zvenčí je prakticky zcela neviditelná.

Závěry a doporučení – souhrn k 4.4.2012:

ŠSČR oproti době před rokem 1989 ztratil:

počet registrovaných členů
šachové kroužky na ZŠ
akademický šach na VŠ
šachové sloupky v tisku
PR tvář a tím pádem mediální podporu

Tím se šachový svět dostává do stále větší izolace.

Doporučení:

Aby se změnila vnější tvář šachového světa, doporučujeme se věnovat následujícím klíčovým okruhům, pro které je třeba nalézt a nastavit podmínky pro fungování, aby český šach rostl a mohl do budoucna konkurovat např. Arménům, Turkům, Rusům, Vietnamcům...

- To znamená komplexně a systematicky budovat základnu již od mateřských škol.
- Medializovat zajímavé šachové akce a dělat šachu PR.
- Podniknout kroky ke zvýšení členské základny, nastavit motivační systémy, které by přitáhly i širší veřejnost.
- Tím se vytvoří prostor pro stávající profesionály a poloprofesionály.
- Pro reprezentaci vytvořit atraktivní podmínky, tím se stane zajímavou metou pro ostatní.

Základní programové cíle:

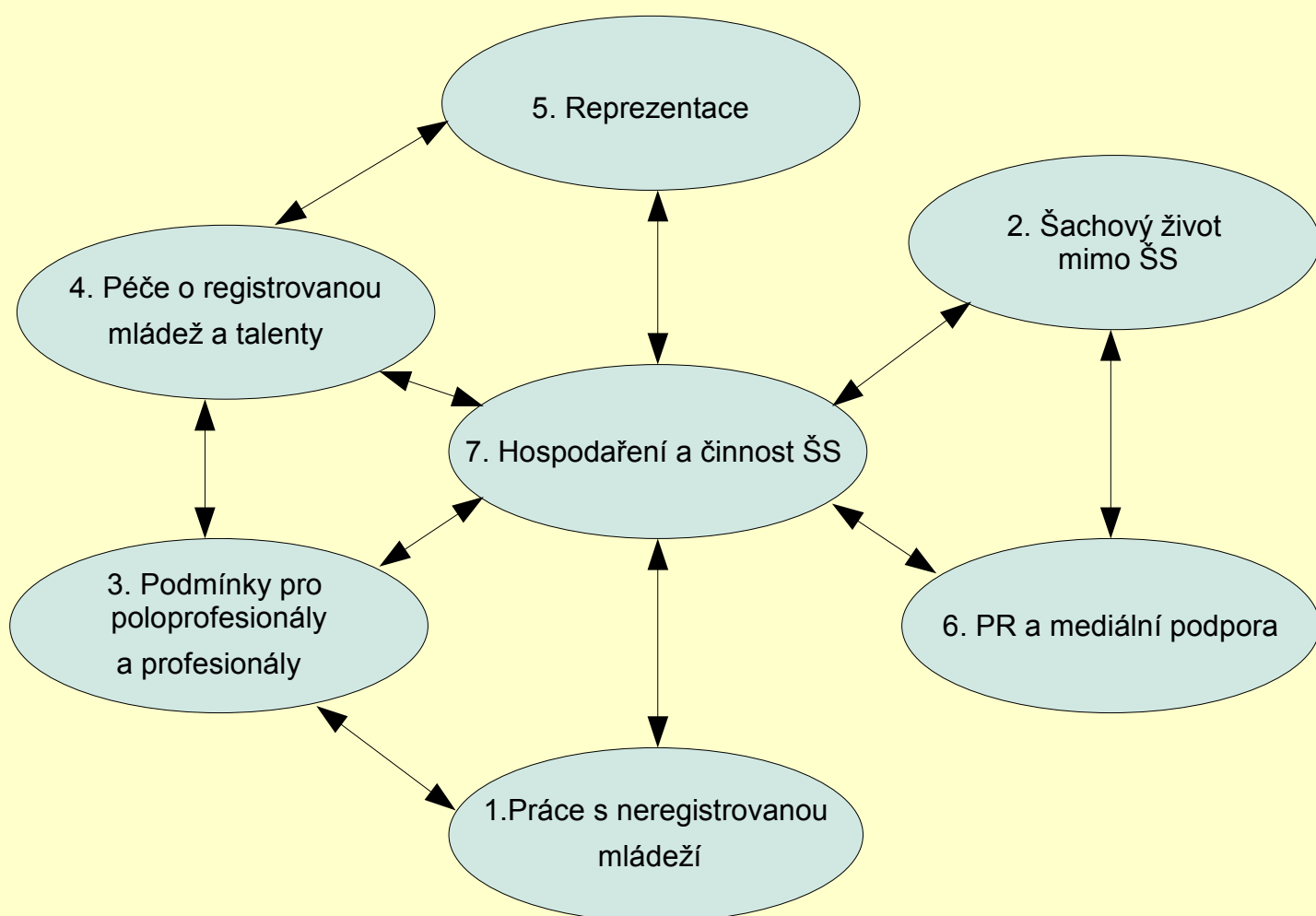
- Šachy zpět mezi národ
- Šachy na celý život – od batolete po seniora
- Šachy coby zdroj obživy
- Děti do klubů a udržet je
- Oslnivé výsledky reprezentace
- Chytrá a cílevědomá komunikace

Aktivita + atraktivita = bohatý šachový život

Aby těchto cílů mohlo být dosaženo, navrhujeme věnovat se následujícím sedmi klíčovým okruhům, vytvořit pracovní skupiny a rozpracovat následující dílčí strategie:

- Práce s neregistrovanou mládeží
- Podpora a péče o šachový život i mimo ŠS
- Podmínky pro profesionály a poloprofesionály
- Péče o registrovanou mládež a talenty
- Reprezentace
- PR a mediální podpora
- Hospodaření a činnost ŠS

Klíčové okruhy a jejich stavba:

1. Práce s neregistrovanou mládeží – MŠ, ZŠ, VŠ

Cíle:

- pokrytí všech škol šachovými kroužky
- rozšíření členské základny
- prostor pro trenéry, poloprofesionály, profesionály, nadšence, seniory

ZŠ – v roce 2006 byl VV ŠS vyhlášen projekt „masový rozvoj šachu ve školách“, který vyústil -dle dostupného seznamu KMŠS - do 31 kroužků na 24 základních školách. Projekt „masového rozvoje“ naplněn nebyl. Chybí systém, motivace, metodika.

Přesto v současné době funguje mnoho šachových kroužků při školách a to i bez jakékoliv podpory ŠSČR. Jejich počet však nikdo nezná. Kromě kroužků vedených nadšenci existují i kroužky na komerční bázi. Kroužky spolu většinou nespolupracují.

Zmapování těchto činností je obtížné, nicméně do budoucna by zřejmě nebylo od věci vytvořit jakýsi certifikační a finanční motivační systém - což by mohlo vyvolat větší zájem u dětí i rodičů. /viz následně spojitost s péčí o registrovanou mládež a reprezentací/

MŠ – v roce 2006 vyslovil Výkonný výbor ŠS podporu projektu „Figurka“ Martiny Kořenové. Od původního šachového materiálu, distribuovaného též Svazem, byl vytvořen nový materiál – Figurková školička, se kterou začala pronikat do MŠ, s ambicí pokrýt celou ČR. Navázala spolupráci i s některými oddíly (Tábor, BŠS). Proškolení má údajně 600 lektorů, funguje na komerční bázi (lektor 400,- Kč/hodina). Primární oslovení rodičů je založeno na bázi rozvoj intelektu dítěte. Děti se však naučí základní pohyby figur na šachovnici již v MŠ. Další cílená návaznost chybí. Na setkání s „Figurkou“ byl deklarován zájem na možné spolupráci se ŠS.

VŠ – akademický šach – (je podpořen částkou 10 tis. Kč) – chystá akademické MČR + nově i v rapidu, snaží se rozšířit z Brna na jiné školy. Podrobnější informace kam a jestli se to daří, jsme neobdrželi.

Uvádíme tedy vyjádření B. Eichlera pověřeného rozvojem akademického šachu:

Co 14 dní probíhají akademické středy - vždy po 17. až 17:30, hrajeme vždy jiný turnaj, blitzki, rapid, muni vs. vut, davis cup, dvojice rapi i blitzki, bughouse, holand'any, fischerky.....

Dost se bavíme, chodí kolem dvacítky lidí, ale už jsme měli 30 i 40 hráčů. Hrají většinou studenti, ale i absolventi a neakademici – minimum. Schází se dost silné sestavy. Minule byl průměr kolem 2100 ELO.

Kluby - které se věnují práci s mládeží: Bylo by vhodné vytvořit oddílům motivační program, aby bylo v jejich zájmu členy přibírat a mládeži se věnovat.

Cílovou ambicí by mělo být pokrytí všech škol šachovými kroužky – jako dlouhodobý prostředek k posílení prestiže šachu i budoucí členské základny. *(Konjunkturální příležitosti vyplývající z rezoluce EP lze dobře využít, ale opodstatnění je hlubší.)*

Svaz by **neměl nijak narušit stávající aktivity** (např. upřednostňováním určité právní formy, vymyšlením omezení pro jejich systém financování, tlakem na certifikaci lektorů, tlakem na začlenění do vlastního systému).

Bylo by vhodné mít jakýchkoli časech osobu, která bude šachům na školách poskytovat nejen právní **servis**, ale i zkušenosti, kde všude získat peníze, materiál apod.

V dobrých časech by byla na místě **transparentní** finanční podpora, vázaná na počet dětí, a kontrolující pouze existenci výuky. *(Nebylo by dobré např. preferovat nepokryté oblasti na úkor stávajících aktivit.)*

2. Podpora a péče o šachový život i mimo ŠS

Cíle:

- **prostor pro atraktivní mediální akce**
- **přitažení pozornosti širší veřejnosti**
- **šachy coby základní dovednost**

Tato kapitola vytváří prostor pro intenzivní medializaci šachů.

Čím větší je povědomí a základna, tím je víc na očích, tím je víc v kursu, lépe se dají sehnat peníze a ze široké základny je větší šance najít talenty – navíc je to téma, které se dá velmi dobře využívat v PR podpoře.

Na tomto poli navrhujeme spolupracovat s mediálními agenturami, **předjednané** jsou jedny z nejvýznamnějších v ČR – Bizon&Rose a Rust.

S Bizon&Rose došlo díky prezidentovi ŠSČR k **předběžné dohodě**, že startovní position udělají pro ŠS bez nároku na honorář.

Agentura Rust již **předložila** několik projektů, s nimiž byla část VVŠS seznámena, práci na nich je však zapotřebí zintenzivnit, kontinuálně udržovat a vylepšovat vzájemnou komunikaci.

Bylo by dobré mít **někoho, kdo by se** vzájemné komunikaci s PR agenturami a akcemi mimo ŠS (ať již s jeho podporou či nikoliv) **intenzivně věnoval**. (Překrývá se s kapitolou 6 - PR)

3. Podmínky pro profesionály a poloprofesionály

Cíle:

- vytvořit šachistům lepší prostředí pro živobytí
- zvýšit kvalitativní úroveň hráčů
- zvýšit konkurenci v reprezentaci

... by se měly naplnit kruhem. Každá koruna vložená odkukoliv do tréninku je zároveň korunou pro trénujícího. V širší a bohatší komunitě je větší prostor pro živobytí nebo přivýdělek.

Je **schizofrenií** lákat k šachové kariéře libovolného rozsahu a vyžadovat askezi.

– **čili** čím více bude ve fóru šach a čím širší bude šachová základna a komunita, tím víc se otevřou **příležitosti pro živobytí** pro výše zmíněné a dá se okolí jasně na srozuměnou, že **šachem se dá uplatnit i v civilním životě**.

4. Péče o registrovanou mládež a talenty

Cíle:

- **nastavit atraktivní motivační parametry pro mladou generaci**
- **příprava a příležitost dostat se reprezentace**
- **možnost profesionální kariéry**

– toto probíhá, ale vzhledem k současně době bychom navrhovali **vytvořit systém finančních motivací po dosažení dílčích cílů** (viz - přímá motivace mládeže) a podpořit motivaci reprezentovat, přičemž v reprezentaci budou nastaveny velkorysé podmínky. Od tohoto kroku v součinnosti s ostatními kapitolami si slibujeme nejen zvýšení a zatraktivnění zájmu stát se členem ŠS, ale i dobrou možnost pro PR.

Přímá motivace mládeže

Svaz by např. mohl vypsát dlouhodobé motivační prémie výkonnostní – objektivně dle dosažení titulu.

Např. za získání KM do 15 let - 5.000 Kč, FM do 18 let - 10.000 Kč a IM do 18 let 50.000 Kč.

Svaz by rovněž mohl vypsát jednorroční prémie reflektující aktuální ELO při aktivitě, např. 2000 Kč pro 15 hráčů s nejlepším FIDE ELO při odehraných 40 partiích na FIDE a věku do 18 let.

Tyto prémie by neměly být vázány na doplňující podmínky typu účast na svazových akcích, slušné vystupování atd.

Šachový svět by se mohl jevit víc **cool**, rozhodnutí věnovat se v tomto věku šachu o něco méně podivínské. Prémiový systém samozřejmě motivuje nejen příjemce, ale i ty co o prémie marně usilují.

Péče o registrovanou mládež

V této oblasti by měly platit tytéž zásady, svaz by samozřejmě neměl narušit ani vlastní funkční programy (příspěvkový trénink, atd.).

Rozdílná by měla být **kritéria pro finanční podporu**, která by měla být vázána spíše na výsledky než počet a alespoň částečně na výsledky mezinárodní nebo s dospělými než vzájemné. *(V širší konkurenci se motivační extraligy a mistři republiky mohou ukázat poloprázdným pojmem.)*

Navržení konkrétní podoby přesahuje naše možnosti.

5. Reprezentace

Cíl:

- **r. 2050 český mistr světa**

– **vytvořit víc než důstojné podmínky**, péči, dlouhodobé kontrakty.. Dobré výsledky motivují PR a mediální svět, navíc se stane reprezentace atraktivní motivací pro talenty.

I při neohromujících výsledcích reprezentace všech kategorií nemá cenu se na nikoho hněvat, **nikdo z nich** za relativní zaostávání šachu v ČR **nemůže**. Cesta ke zlepšení je mnohaletá záležitost.

Důležitý je profesionální a nejlépe smluvní vztah se všemi kategoriemi reprezentantů, dopředu jasná práva a povinnosti, otevřené vztahy.

Je samozřejmé, že profesionálové v hlavní státní reprezentaci by měli být adekvátně zaplacení.

6. PR a mediální podpora

Cíle:

- Šachy jsou atraktivní kolbiště
- Mezigenerační hra
- Hrát šachy je dobrou vizitkou člověka
- Vrátit šachy do kaváren
- Vytvořit šachovou mediální ikonu

Souvisí i s kapitolou 2 – šachový život i mimo ŠS

např.:

- Organizovat přebory/ zvyšovat jejich prestiž v rychlejších tj. divácky atraktivnějších disciplínách
- Budovat model "doplňkový sport" a snažit se cross-sellovat do ostatních svazů (včetně turistiky apod...)
- SCSR aktivity - budovat povědomí na projektech typu "šachy na dětskou onkologii" či "šachy na LDN" - tam nám jiné sporty těžko budou konkurovat a viditelnost může být obrovská
- + aktivovat kapitolu 2, pokus o vytvoření šachové ikony, dobré výsledky, zajímavosti ze světa šachu apod.

O faktu, že kdo není vidět, de facto neexistuje není třeba polemizovat. Již staré české přísloví říká: Sejde z očí, sejde z mysli. **Člověk, který by se intenzivně věnoval PR doporučen již v kapitole 2.**

Šachová komunita by měla opustit mediální nebytí a pracovat na zvýšení svého komerčního potenciálu. Je k dispozici gentlemanská nabídka od Bison&Rose na bezplatný základní positioning. V delším horizontu je třeba mentálního posunu k poznání, že problematika mediálního obrazu není ani zbytečná ani levná záležitost.

Svou roli může sehrát i pořádání přitažlivých akcí pro naprosté nečleny ŠSČR.

7. Hospodaření a činnost ŠS

Cíle:

- **podpora dlouhodobých projektů – mládež, reprezentace, trenéři a k tomuto vázat prostředky**
- **Přenesení části zodpovědnosti za fundraising na KŠ a oddíly**
- **Motivace oddílů ke zvyšování členské základy**

V rámci rozpočtových možností vytvořit trvalé a vázané fondy pro účely bodu 3, 4 a 5, a umožnit jim životaschopnost. Přidat ve fundraisingu, motivaci oddílů, PR.

Svaz si v uplynulých letech úspěšně vyzkoušel racionalizaci nákladů i prozíravost vytváření rezerv. V budoucnu by si měl osvojit i agresivní fundraising, např. v kontextu hazardních peněz v obecních rukách (osobní schůzky předsedy svazu s různými činiteli apod.). Zvětšování počtu finančních dotačních zdrojů se může ukázat jako cesta k vyšším a stabilnějším příjmům.

Svaz by se měl stát v jaderném lobbystickém žargonu viditelným.

Svaz a kluby/členové

Základní výdajovou moralitou svazu by se mohla stát **zásada** poskytnout klubům neúčelovou dotaci ve výši jejich **loňských členských příspěvků**, kdykoli příjmy přesáhnou vázané účely. Pokud by příjmy svazu byly extrémně dobré, mohl by být vyplacen i násobek této částky.

Každý člen svazu tak bude vědět, že v **hubených letech zajišťuje nutný chod svazu** a v **dobrych časech přispívá vlastnímu oddílu**, nemusí se pohoršovat nad **zdánlivě štědrými návrhy v jiných oblastech**. Kluby budou vědět, že má smysl přijímat nebo reaktivovat sváteční hráče.

Morálně-psychologický aspekt takového deklarovaného trvalého přístupu převyšuje protiargument o tříštění jednou sebraných prostředků.

(Není jednodušší nic nevybírat, protože státní dotace mohou být závislé na objemu vybraných prostředků.)

Přímá motivace aktivních seniorů

Lze se přiklonit i k přímé motivaci aktivních seniorů, např. 2000 Kč pro 15 nejaktivnějších od 70 let dle počtu partií na české ELO bez ohledu na výkonnost.

Jedná se samozřejmě o zcela bezperspektivní kategorii, ale navozuje to atmosféru slušnosti a dlouhodobosti.

Do této kategorie všichni v lepším případě spějeme.